

MINISTER GOSPODARKI

Warszawa, dnia 13 maja 2009 r.

DE-VII-073-2648-BM/09

L.dz. 1016 /09

**Pan
Edward Szywała**

**Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Przedsiębiorców
i Kupców Świdnickich**

Rynek 1a
58-100 Świdnica

Szanowny Panie Prezisie

W związku ze skierowanym do Pana Donalda Tuska Prezesa Rady Ministrów pismem z dnia 13 marca 2009 r. wraz z załączonym apelem Stowarzyszenia Przedsiębiorców i Kupców Świdnickich do Prezesa Zarządu Tauron Polska Energia S.A. o obniżenie aktualnie obowiązujących taryf cenowych energii elektrycznej, w załączeniu uprzejmie przesyłam „Informację Ministerstwa Gospodarki w sprawie podwyżek cen energii elektrycznej od dnia 1 stycznia 2009 r. oraz podjętych i podejmowanych działań”.

z honorariumem

z up. **MINISTER**
Joanna Strzelec-Lobodzińska
PODSEKRETARZ STANU

Do wiadomości:

- Sekretariat Prezesa Rady Ministrów.

Warszawa, dn. 30 kwietnia 2009 r.

Informacja Ministerstwa Gospodarki
w sprawie podwyżek cen energii elektrycznej od dnia 1 stycznia 2009 r.
oraz podjętych i podejmowanych działań

Wprowadzone przez sektor energetyki podwyżki cen energii elektrycznej od dnia 1 stycznia 2009 r. wywołały reakcję ze strony wielu środowisk życia gospodarczego i społecznego. Reakcja ta wynika z oczywistego faktu, że energia elektryczna z racji swojej właściwości i użytkowego charakteru jest w powszechnym rozumieniu jednym z nieodzownych czynników wpływających na poziom rozwoju społeczno-gospodarczego, a zarazem jest też elementem kształtującym koszty funkcjonowania przedsiębiorstw, instytucji życia publicznego, czy też gospodarstw domowych.

W Ministerstwie Gospodarki bardzo uważnie są śledzone i analizowane wszelkie sygnały związane z ostatnią falą podwyżek cen energii elektrycznej dla wszystkich odbiorców końcowych. Tym bardziej, że na implikowane tą sytuacją nasze wewnętrzne problemy gospodarcze i społeczne nałożyła się w tym samym czasie ogólna skomplikowana sytuacja w całym świecie, wywołana światowym kryzysem finansowym oraz jego nie do końca dającymi się dziś określić skutkami, następstwami i czasem trwania.

Mając na względzie pilną konieczność zminimalizowania negatywnych zjawisk w naszym kraju, dla wzmocnienia gospodarki Rząd przyjął „*Plan stabilności i rozwoju*” na łączną kwotę około 91,3 mld zł. W ślad za tym w trybie pilnym w Ministerstwie Gospodarki przygotowany został projekt dokumentu „*Działania Ministerstwa Gospodarki na rzecz stabilności i rozwoju*”, zawierający zespolony pakiet kilkudziesięciu działań, niezbędnych zarówno dla pobudzenia i zwiększenia popytu konsumpcyjnego i inwestycyjnego, jak również zwiększających poziom ochrony przedsiębiorców i zmniejszających obciążenia administracyjne oraz wspierających innowacyjne przedsięwzięcia.

Natomiast w związku z handlowymi ofertami sektora energetyki na 2009 r., zawierającymi znaczne wyższe ceny energii elektrycznej, podjęte zostały dopuszczalne prawem wielotorowe działania, mające na względzie możliwe złagodzenie powstałej sytuacji.

Przede wszystkim w obszarach podlegających zatwierdzaniu taryf Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE):

- zminimalizował zmianę taryf Operatorów Systemów Dystrybucyjnych, co w praktyce oznacza symboliczne korekty cen usług dostarczania energii elektrycznej dla

wszystkich grup odbiorców w całym kraju, z całą pewnością mieszczące się w granicach inflacyjnych – w okresie do 28 lutego 2009 r. taryfy wzrosły średnio o 1,1 % (z akcyzą), a od 1 marca 2009 r. spadły średnio o 0,7 %,

- zmniejszył dla wszystkich grup odbiorców energii elektrycznej stawki opłaty przejściowej na 2009 r. średnio o 20 % (opłata związana z rozliczaniem pomocy publicznej po rozwiązaniu kontraktów długoterminowych KDT w energetyce),
- zmniejszył wzrosty cen energii elektrycznej dla odbiorców w gospodarstwach domowych do poziomu około 19 - 21 %, co wraz z innymi zmianami przekłada się w końcowych płatnościach na średni wzrost o około 10 % i oznacza dla odbiorców zużywających rocznie 1 500 kWh wzrost opłat od 4,75 zł/m-c do 5,95 zł/m-c, a dla odbiorców zużywających rocznie 3 000 kWh wzrost opłat od 9,50 zł/m-c do 11,90 zł/m-c.

Jednocześnie Prezes URE uznał, że w aktualnych warunkach na 2009 r. nie znajduje uzasadnienia dla poziomu cen energii elektrycznej z wytwarzania powyżej wartości 165 zł/MWh (185 zł/MWh z akcyzą). Wezwał również spółki energetyczne do renegotjacji z kopalniami cen umownych węgla energetycznego oraz wezwał wytwórców energii elektrycznej objętych rozliczaniem pomocy publicznej po rozwiązaniu kontraktów długoterminowych KDT do obniżenia kwot tej pomocy w ramach składanych wniosków o wypłaty zaliczek w bieżącym roku.

W ramach swoich uprawnień Minister Gospodarki rozważa inicjatywę zmniejszenia na okres przejściowy obciążeń ekonomicznych ponoszonych przez przedsiębiorstwa energochłonne, związanych z funkcjonowaniem systemu świadectw pochodzenia energii elektrycznej z kogeneracji i odnawialnych źródeł energii. Ponadto opowiedział się za obniżeniem stawki podatku akcyzowego dla tej grupy odbiorców do poziomu 0,5 €/MWh (obecna stawka to około 4,5 €/MWh), to jest do poziomu minimalnego dla odbiorców przemysłowych według przepisów unijnych.

W opinii Ministra Gospodarki podejmowane działania, mające na celu złagodzenie wzrostu cen energii elektrycznej, powinny mieć przede wszystkim charakter zmian systemowych w elektroenergetyce, a w szczególności zwiększających zakres funkcjonowania mechanizmów rynku konkurencyjnego wszędzie tam, gdzie to w tym sektorze możliwe, czyli w obszarze wytwarzania i obszarze obrotu energią elektryczną, a poprzez to wymuszających racjonalizację kosztów działania po stronie przedsiębiorstw całego sektora energetycznego, w tym również po stronie regulowanych przez Prezesa URE obszarów przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej. Istotne jest bowiem, aby koszty działania wszystkich przedsiębiorstw

energetycznych były efektywne i w pełni uzasadnione ekonomicznie, gdyż tylko wtedy będzie zasadnym i właściwym poziom cen energii elektrycznej oferowanej odbiorcom końcowym.

Jest sprawą oczywistą, że dla zabezpieczenia interesów Państwa i prawidłowego funkcjonowania gospodarki niezwykle istotne znaczenie ma funkcjonowanie sektora elektroenergetycznego, a przede wszystkim ciągłość i niezawodność dostarczania energii elektrycznej oraz poziom cen tej energii. Pamiętając o tym, że w gospodarce rynkowej przedsiębiorstwa energetyczne prowadzą swoją działalność jako spółki prawa handlowego, a organy tych spółek są zobligowane do przestrzegania i szanowania ładu korporacyjnego, praktycznym narzędziem w ręku Państwa pozostają odpowiednie regulacje w obszarze prawa energetycznego.

Dlatego mając na uwadze powyższe, w reakcji na zaistniałą sytuację związaną z dynamicznymi podwyżkami cen energii elektrycznej w ostatnim okresie i sygnalizowane powszechnie skutki gospodarcze, w Ministerstwie Gospodarki w trybie pilnym został przygotowany projekt uzupełnienia nowelizacji ustawy *Prawo energetyczne* (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) o rozwiązania zawierające między innymi obowiązek obligatoryjnej sprzedaży przez wytwórców (objętych rozliczaniem pomocy publicznej po rozwiązaniu kontraktów długoterminowych KDT, w tym wytwórców wchodzących w skład przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo) części wytwarzanej przez nich energii elektrycznej w sposób zapewniający publiczny i równy dostęp do tej energii (sprzedaż np. w drodze publicznego przetargu lub poprzez giełdę).

Projekt tej nowelizacji, przyjęty w dniu 5 marca 2009 r. przez Stały Komitet Rady Ministrów, zawiera również szereg nowych uprawnień dla Prezesa URE. Między innymi uprawnienia te umożliwią mu badanie zasadności kalkulacji cen energii elektrycznej przez wytwórców (aktualnie ceny te nie podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE) oraz ustalanie na okresy przejściowe (nie dłuższe niż dwa lata) maksymalnych cen sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców oraz przez przedsiębiorstwa obrotu, przy czym ustalanie tych maksymalnych cen ma być dokonywane w uzasadnionych przypadkach, wskazujących na posiadanie przez te przedsiębiorstwa energetyczne siły rynkowej zagrażającej prawidłowemu funkcjonowaniu mechanizmów rynkowych.

W celu ochrony wszystkich odbiorców końcowych, nowe uprawnienia pozwolą również Prezesowi URE na nakładanie w okresach przejściowych innych obowiązków na przedsiębiorstwa energetyczne, w tym obowiązku sprzedaży określonej ilości energii elektrycznej na warunkach przez niego określonych.

Oczekuje się, że wejście w życie proponowanych rozwiązań w konsekwencji doprowadzi do transparentnej wyceny energii elektrycznej w naszym kraju i ukształtuje jej poziomy w oparciu o system kosztów w pełni uzasadnionych ekonomicznie w warunkach gospodarki rynkowej. Jak bowiem pokazują dotychczasowe doświadczenia krajów zachodnich, gdzie zadziałały mechanizmy wolnego konkurencyjnego rynku energii elektrycznej, tak ukształtowane ceny tej energii stały się jednym z podstawowych parametrów, mających zdecydowanie korzystne przełożenie i pozytywny wpływ na rozwój działalności gospodarczej, a w konsekwencji na znacznie wyższy poziom życia mieszkańców tych krajów niż u nas.

W odniesieniu do problematyki możliwości istnienia podejrzenia stosowania zмовy cenowej przez przedsiębiorstwa energetyczne Ministerstwo Gospodarki wyjaśnia, że mając na względzie kształtowanie struktur prawnych i organizacyjnych rynku energii elektrycznej w pełnej zgodności z rozwiązaniami unijnymi, w ramach implementowania do naszego porządku prawnego postanowień dyrektywy 2003/54/WE z dnia 26 czerwca 2003 r. *dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 96/92/WE*, do ustawy *Prawo energetyczne* została między innymi wprowadzona zapisem art. 4j tzw. zasada TPA (*Third Part Access - dostęp strony trzeciej*), zgodnie z którą odbiorcy mają prawo do zakupu energii elektrycznej od wybranego przez siebie sprzedawcy tej energii.

Od dnia 1 lipca 2007 r. powyższe prawo przysługuje nie tylko odbiorcom przemysłowym (duzi odbiorcy nabyli to prawo od dnia 1 stycznia 2004 r.), ale również odbiorcom energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, obejmując tym samym wszystkich odbiorców w naszym kraju. Oznacza to tym samym, że od dnia 1 lipca 2007 r. wszyscy odbiorcy energii elektrycznej w naszym kraju mają prawo wyboru i zmiany przedsiębiorstwa zajmującego się obrotem (sprzedażą) energii elektrycznej, przy czym obowiązujące w tym zakresie procedury będą odpowiednio upraszczane do niezbędnego minimum.

Ministerstwo Gospodarki wyraża pogląd, że między innymi po to właśnie (z dużym trudem) budowany jest u nas rynek energii elektrycznej, aby rodząca się na nim konkurencja pomiędzy przedsiębiorstwami energetycznymi powodowała, iż nieatrakcyjne oferty sprzedawców pod względem cen będą przez odbiorców zdecydowanie odrzucane na korzyść preferowania najlepszych cenowo i użytkowo (przyjaznych odbiorcy). Jest to bowiem najefektywniejszy sposób na eliminowanie różnego rodzaju złych praktyk ze strony sektora energetyki wobec odbiorców energii elektrycznej.

Problematyka zachowań podmiotów gospodarczych na rynku jest właściwa Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK) jako centralnemu organowi administracji państwowej podległemu bezpośrednio Prezesowi Rady Ministrów i samodzielnie realizującemu swoje zadania wynikające z ustawy o *ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.), w tym wymagające jego interwencji w przypadkach wskazujących między innymi na możliwe nadużywanie siły monopolistycznej przez przedsiębiorstwa (w tym energetyczne) wobec odbiorców końcowych poprzez dyktowanie im niezasadnie zawyżonego poziomu cen (w tym cen energii elektrycznej).

Zadania te Prezes UOKiK podejmuje albo z własnej inicjatywy (na podstawie art. 31 pkt. 2 w/w ustawy ma prawo występowania do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów, a na podstawie art. 48 ust. 1 ma prawo do wszczynania z urzędu w drodze postanowienia postępowań wyjaśniających w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów), albo po zgłoszeniu mu na piśmie odpowiedniego zawiadomienia (wraz z uzasadnieniem), dotyczącego podejrzenia stosowania praktyk ograniczających konkurencję lub naruszających zbiorowe interesy konsumentów (zgodnie z art. 86 ust. 1 oraz art. 100 ust. 1 w/w ustawy zgłoszenia może dokonać każdy, kto tak uzna).

Z posiadanej przez Ministerstwo Gospodarki wiedzy wynika, że dotychczas Prezes UOKiK nie stwierdził przypadków nadużywania siły monopolistycznej przez przedsiębiorstwa energetyczne lub stosowania przez nie tzw. „zmowy cenowej”.

W odniesieniu do czynników wzrostu cen energii elektrycznej Ministerstwo Gospodarki wyjaśnia, że w naszym kraju ceny tej energii były do tej pory przez szereg lat zbyt długo i sztywno kształtowane na zaniżonych poziomach przez Prezesa URE, a wcześniej w latach 90-tych były również utrzymywane w postaci zaniżonych cen urzędowych. Obecnie reagują i z całą pewnością będą dalej reagować na zmiany cen pierwotnych nośników energii oraz struktury paliw służących do jej wytwarzania, na koszty pozyskiwania uprawnień do emisji CO₂ oraz na poziomy cen energii elektrycznej w różnych krajach Unii Europejskiej (UE) w ramach rozwoju jednolitego konkurencyjnego rynku. Jest to w ocenie Ministerstwa Gospodarki zjawisko naturalne i normalne w warunkach postępującego procesu urynkwienia całej gospodarki. Mechanizm tego zjawiska dotyczy również w całej rozciągłości kształtowania poziomów cen wszystkich towarów, produktów i usług – i jako taki nie budzi sprzeciwu ani konsumentów, ani przedsiębiorców.

Ceny energii oraz usług jej dostarczania muszą również uwzględniać realne potrzeby finansowania modernizacji i rozwoju sieci elektroenergetycznych oraz mocy wytwórczych, opartych o nowoczesne ekologiczne technologie. Te realne potrzeby modernizacji i rozwoju potencjału energetycznego są i nadal niezmiennie będą pochodną konieczności zachowania bezpieczeństwa i ciągłości dostarczania energii elektrycznej na potrzeby całej gospodarki naszego kraju, przy odpowiednio elastycznym wzroście zapotrzebowania na energię wraz ze wzrostem PKB.

Według Ministerstwa Gospodarki bez szybkiego podjęcia z jednej strony przez sektor energetyczny w naszym kraju zdecydowanych działań i przedsięwzięć w zakresie realizacji poważnych kapitałochłonnych modernizacji odtworzeniowych i nowych inwestycji, zwiększających potencjał zdolności wytwórczych, przesyłowych i dystrybucyjnych, a z drugiej strony bez podjęcia przez wszystkich odbiorców energii elektrycznej konsekwentnych działań pro-oszczędnościowych w zakresie zmniejszania zużycia tej energii (w naszym kraju mamy niestety od wielu lat jedne z najwyższych w skali europejskiej wskaźniki energochłonności i elektrochłonności PKB), polska gospodarka będzie przez kolejne lata w stanie strukturalnego zapóźnienia, z pełnymi tego konsekwencjami dla poziomu i jakości życia społeczeństwa naszego kraju.

Mając na uwadze powyższe, w Ministerstwie Gospodarki został w ostatnim czasie opracowany projekt rządowego dokumentu „*Polityka energetyczna Polski do 2030 roku*”, nakreślający strategię naszego państwa w zakresie najważniejszych wyzwań stojących przed energetyką. W okresie objętym tym dokumentem jednym z podstawowych (i wymienionym na pierwszym miejscu) kierunków polskiej polityki energetycznej będzie właśnie poprawa efektywności energetycznej – jako jedno z kilku najważniejszych zadań zarówno po stronie energetyki, jak i po stronie wszystkich odbiorców energii elektrycznej.

Obserwowany w ostatnim czasie wzrost cen energii elektrycznej, wytwarzanej w naszym kraju w ponad 92 % z węgla kamiennego i brunatnego, jest między innymi spowodowany dużym wzrostem cen krajowego węgla dla energetyki, co w zasadniczej mierze podyktowane jest koniecznością zabezpieczenia bieżącego i przyszłego poziomu wydobycia węgla w kraju jako własnego surowca energetycznego, uniezależniającego nas w dużej mierze od zakłóceń zewnętrznych dostaw. Jeżeli ceny węgla na światowych rynkach będą dalej spadać, to być może w stosunkowo krótkim czasie powstaną ekonomicznie uzasadnione warunki do importu węgla na większą skalę przez krajowe elektrownie, zużywające węgiel kamienny. W każdym bądź razie na pewno o tym zdecyduje czysty

rachunek ekonomiczny, który jest podstawą funkcjonowania firm w warunkach liberalnej gospodarki.

W odniesieniu do pojawiających się informacji o możliwym wsparciu sektora energetycznego w kwocie około 60 mld złotych ze środków UE, Ministerstwo Gospodarki wyjaśnia, że powyższa kwota ma pochodzić ze sprzedaży przez Polskę w latach 2013-2019 uprawnień do emisji CO₂ na aukcjach. Przy czym istotnym jest fakt, że przychody z aukcji tych uprawnień zasadniczo nie mogą być wydatkowane na inwestycje w moce wytwórcze z uwagi na wytyczne Komisji Europejskiej (KE) odnośnie zasad udzielania pomocy publicznej, natomiast mogą zostać wydatkowane w formie inwestycji na poprawę efektywności energetycznej, na rozwój odnawialnych źródeł energii, czy też na wdrażanie technologii wychwytu i magazynowania CO₂.

W ramach rozmów i uzgodnień w Brukseli, związanych z wejściem w życie od 2013 r. tzw. pakietu klimatyczno-energetycznego KE, Polska uzyskała korzystny wyjątek od wyżej wymienionych zasad, gdyż według postanowień konkluzji Rady Europejskiej z grudnia 2008 r. w latach 2013-2016 będziemy mogli wykorzystać przychody z aukcji uprawnień w celu wsparcia budowy wysoce efektywnych elektrowni, a ponadto będzie możliwe wsparcie do 15 % kosztów inwestycji dla nowych instalacji przystosowanych do wychwytu i składowania CO₂, których poziom efektywności przekracza poziomy zawarte w załączniku I Decyzji KE z dnia 21 grudnia 2008 r. (2007/74/WE).

W wyjaśnieniu kwestii prawa polskich elektrowni do otrzymywania 70 % bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ w latach 2013-2019 Ministerstwo Gospodarki przypomina, że Polska może bezpłatnie przekazać elektrowniom taką wielkość uprawnień tylko w 2013 r., natomiast w latach 2014-2019 ilość tych darmowych uprawnień będzie ulegać stopniowemu zmniejszaniu, co w praktyce będzie oznaczać kolejne wzrosty rzeczywistych kosztów ponoszonych przez elektrownie na zakup na rynku brakującej coraz to większej ilości uprawnień i odpowiednio idące w ślad za tym wzrosty cen wytwarzanej przez nie energii elektrycznej.

Wzrosty te będą jednak zminimalizowane z uwagi na konieczność wykorzystania otrzymanych przez elektrownie darmowych uprawnień do rzeczywistego wytwarzania energii elektrycznej, bez możliwości ich odsprzedaży z pominięciem tego wytwarzania, co pozwoli wyeliminować zjawisko tzw. zysków nieuzasadnionych.

Natomiast w całym okresie stopniowego zmniejszania przydziału elektrowniom darmowych uprawnień do emisji CO₂ bardzo istotnym jest fakt, że to w gestii naszego kraju będzie tempo tego corocznego zmniejszania, a co za tym idzie w konsekwencji tempo zmian

z tego tytułu cen energii elektrycznej, oferowanej przez elektrownie. Dopiero w 2020 r. elektrownie będą musiały nabywać 100 % uprawnień na aukcjach, co niewątpliwie znajdzie swoje odzwierciedlenie w cenach wytwarzanej energii.

W ocenie Ministerstwa Gospodarki zawarte w pakiecie klimatyczno-energetycznym postanowienia jednoznacznie wymuszają na polskiej energetyce szybkie inwestycje w nowe moce wytwórcze oraz technologie czystego węgla. Ta gigantyczna technologiczna przebudowa będzie wymagała pozyskiwania przez energetykę olbrzymich środków finansowych, pochodzących z różnych dostępnych i możliwych źródeł, w tym niewątpliwie ze środków unijnych.

Polska będzie zobowiązana do przedstawienia KE krajowego planu informującego o inwestycjach w doposażenie oraz modernizację infrastruktury energetycznej, inwestycjach w czyste technologie oraz w dywersyfikację tzw. koszyka energetycznego i źródeł dostaw oraz do corocznego przedstawiania raportu z realizacji tych inwestycji.

Bieżąca obserwacja rozwoju sytuacji na naszym wewnętrznym rynku energetycznym wskazuje, że w ostatnich tygodniach ceny energii elektrycznej mają wyraźną tendencję spadkową, co zasadniczo wynika z obniżenia się o kilka procent poziomu popytu na energię, w tym szczególnie mocno ze strony przedsiębiorstw przemysłowych.

Ten pozytywny objaw sygnalizuje, że podstawowy mechanizm rynkowy w postaci działania prawa popytu i podaży w obszarze obrotu energią elektryczną zaczyna nabierać realnych wymiarów w naszej gospodarce. W ocenie Ministerstwa Gospodarki jest to zarazem sygnał potwierdzający słuszność dalszego prowadzenia polityki w kierunku rozwoju mechanizmów rynkowych w sektorze energetycznym jako systemu kształtującego właściwe relacje ekonomiczne w gospodarce, przy transparentnej strukturze cen energii elektrycznej traktowanej jako towar oraz transparentnej strukturze cen usług dostarczania tej energii do wszystkich odbiorców końcowych.

